

STRATEN EN STRAATNAMEN VAN WELEER

AFLEVERING III

Lies Haan-Beerends

In de afleveringen I en II betreffende straten en straatnamen van weleer heb ik de meeste straten beschreven gelegen ten zuiden van de Groenekanseweg. In de eerste aflevering heb ik u verteld over de straten die gelegen zijn in de oude dorpskern van De Bilt. Sommige daarvan droegen ooit een andere naam. In de tweede aflevering heb ik de uitbreiding van De Bilt belicht en heb ik u ook een en ander verteld over de Hessenweg en de Soestdijkseweg, die voorheen ook andere namen hebben gedragen. In deze aflevering wil ik u vertellen over de ontwikkeling van Bilthoven-Zuid, het gebied dat tussen de spoorlijn en de Groenekanseweg gelegen is.

Bij het bekijken van kaart 13 van de heruitgegeven kadastrale atlas uit 1832 (sectie D, eerste blad) blijkt dat de bebouwing in het gebied ten noorden van de Groenekanseweg schaars was. Aan de noordkant van de Groenekanseweg lag op perceel D 89 boerderij Bildzigt, die in eigendom was bij W.Diemont. Op D 94 lag het huis Meyenhagen, eveneens in eigendom bij W.Diemont die ook Jagtlust en de daarbij behorende bebouwing in bezit had (D 73, 74, 77a, 78 en 82). Jagtlust kennen we als ons mooie gemeentehuis. Bildzigt en Meyenhagen zijn niet meer terug te vinden. Wel zijn er straten die er naar vernoemd zijn. Op perceel D 135 lag boerderij Landlust, die in bezit was bij Gerrit Smorenborg en op perceel D 137 lag een daggeldershuisje

dat eigendom was van G.C.D. baron van Hardenbroek. Op de percelen D 104 a en b lagen daggeldershuisjes die toebehoorden aan Dirk van Zoest. Die waren gelegen op de hoek van de Groenekanseweg en de 1^e Brandenburgerweg, een straat die in het verleden ook wel (Meyen)haechsteech en Laan van Oldenbrandenburg werd genoemd. Op D 110, ter plekke van het winkelcentrum Planetenbaan, dat op 1 oktober 1959 door burgemeester Fabius werd geopend als het eerste overdekte winkelcentrum van Nederland, lag boerderij Olden Brandenburg die eveneens bij Dirk van Zoest in bezit was. Ook langs de Leyenseweg lagen, vooral aan de noordkant, diverse boerderijen. Deze oude weg, die op de kadastrale kaart uit 1832 met

Den Leijensche Weg werd aangeduid, werd later door de in 1863 aangelegde spoorlijn gekruist. De Leyenseweg, die in vroeger tijd ook wel als Leyensesteech of Leydtsesteech werd aangeduid, heeft na de aanleg van de wijk de Leyen voorbij de spoorlijn een ander tracé gekregen. Op het gedeelte van het oude tracé lag op D 25 boerderij De Voorst. Deze tot woning verbouwde boerderij heeft nu als adres Rietveldlaan 62 en ligt ten noorden van de spoorlijn. Boerderij Eikelestein (D 49) heeft gelegen langs de Leyenseweg op de hoek van de Spoorlaan en behoorde ook toe aan de ons inmiddels bekende W. Diemont die dus uitgebreide bezittingen had. De Soestdijkseweg Zuid was de oostgrens van sectie D die als De Leyen werd aangeduid. Dat stuk van bedoelde weg werd op de kaart als Prinsche Laan aangeduid. Ten oosten van die weg lag sectie B die de naam Hoolebildt droeg. Blijkens kaart 8 van de kadastrale atlas (sectie B, derde blad) was de enige bebouwing ten noorden van de Visserssteeg, die in het verlengde ligt van de Groenekanseweg, boerderij De Hoeve (B 131) die nu als adres heeft Soestdijkseweg Zuid 150. Aan de noordkant sluit kaart 8 aan op kaart 6 (sectie B, eerste blad) die slechts uit één perceel bestond (B 1). Dat perceel was ongeveer 200 ha groot en was onbebouwd. Het was eigendom

van de gemeente en bestond uit dennenbos en heide. Het perceel werd door de aanleg van de spoorlijn in tweeën gedeeld.

De spoorlijn Utrecht-Amersfoort werd in 1863 geopend. De lijn werd deels aangelegd op grond die bij Jagtlust behoorde. De toenmalige eigenaar, Jhr. H. van den Bosch, verlangde als tegenprestatie dat de treinen komende uit Utrecht én uit Amersfoort zowel 's morgens als 's avonds een keer zouden stoppen bij het aan te leggen stationnetje. Die halteplaats heeft het ontstaan van Bilthoven tot gevolg gehad. De naam Bilthoven was echter toen nog niet in gebruik. Tot 1917 heette de zich rondom het station ontwikkelende woonkern De Bilt-Station. Op de raadsvergadering van

De Melchiorbank uit 1930 bij de Nachtegaallaan.

Straten en straatnamen van weleer

11 oktober 1917 werd besloten de door Dr. Melchior verzonden naam aan de nieuwe woonkern te geven. Te zijner ere werd op 19 juni 1928 de Melchiorbank onthuld die tussen de Nachtegaallaan en de Vinkenlaan gerealiseerd werd.

In de negentiende eeuw was er dus nauwelijks bebouwing ten zuiden van de spoorlijn. Wel was er op de heide eind achttiende eeuw een Joodse begraafplaats aangelegd in opdracht van de Utrechtse Joodse Gemeente. Daar werd echter maar eenmaal een klein meisje begraven (1806). De begraafplaats lag in die tijd te afgelegen. In 1876 liet Franciscus Tusch, eigenaar van de N.V. De Biltsche Tapijt- en Touwfabriek die in 1875 gebouwd werd, vlak bij het kerkhofje een rijtje arbeidershuisjes bouwen, dat de Lange Rij of Lange Buurt genoemd werd. In 1886 werd er een kerkje gebouwd bij het Jodendom, zoals het wijkje in de volksmond genoemd werd. Rond 1924 werd het wijkje met enkele straten uitgebreid. De gemeenteraad besloot op 22 mei 1924 tot naamgeving van de Musschenlaan, Spreeuwenlaan, Koekoeklaan en het Uilenpad. De Musschenlaan en de toenmalige Spreeuwenlaan bestaan niet meer. Daar vindt men tegenwoordig De Kwinkelier. Wel is er in de nabije omgeving weer een Spreeuwlaan te

vinden waarlangs een appartementencomplex staat. Zowel de tapijtfabriek als de voor de werknemers gebouwde huisjes zijn niet meer terug te vinden. De huisjes, die rond 1960 afgebroken werden, lagen ongeveer ter plekke van De Kwinkelier. De tapijtfabriek heeft gelegen langs de Julianalaan, ongeveer bij de splitsing met de Paltzerweg.

Rond 1900 ontstond langzaam maar zeker de bebouwing langs de Soestdijkseweg Zuid. Zo werd de bouwvergunning voor de villa's, genummerd Soestdijkseweg Zuid 262 t/m 268 en 274 t/m 280 aangevraagd door L.H. Westerhout namens de in 1898 opgerichte 'Maatschappij tot exploitatie van bouwterreinen aan het Station De Bilt'. Genoemde villa's waren in september 1901 voltooid. De ertussen liggende nummers 270 en 272 werden eveneens gebouwd in opdracht van bedoelde maatschappij. Deze dubbelvilla kwam in 1905 gereed. De villa's behoorden tot Park Vogelzang (ook wel Vogelenzang genoemd), waarover in het oktobernummer uit 1994 van De Biltse Grift een artikel te lezen is. De naam van het villapark verwees naar Huibert Vogelzang die omstreeks 1837 ten oosten van de Soestdijkseweg tien ha grond in erfpacht kreeg en er een huis met stal en schuur liet bouwen.

Hij diende de bij hem in beheer gekregen grond te ontginnen, iets wat hij grotendeels gedaan heeft. Huibert Vogelzang verkocht rond 1850 zijn Biltse bezittingen aan de eigenaar van Jagtlust.

In het eerste officiële naamgeving-besluit voor straten en wegen dd. 24 juli 1903 werden ook de nieuwe wegen in Park Vogelzang benoemd. De ligging werd echter niet beschreven, iets wat met de meeste andere straten en wegen wel het geval was. Tot Park Vogelzang behoorden de Prins Hendriklaan, Spoorlaan, Kruislaan, Middellaan, Jachtlaan en de Kortelaan die allemaal aangelegd werden ten westen van de Soestdijkseweg. De Jachtlaan werd gerealiseerd daar waar ooit een weg liep die als Doodweg of Doodlaan werd aangeduid. Die weg liep dood tegen het terrein dat oorspronkelijk bij Meyenhagen behoorde. Rond 1900 werd in diverse bouwaanvragen als locatie nog Doodweg genoemd.

Ten oosten van de Soestdijkseweg en het Emmaplein, dat volgens het besluit uit 1903 ook Soestdijkseweg heette (zij het met oude spelling), maar vaak Stationsweg werd genoemd,

Emmaplein - Soestdijkseweg - Stationsweg uit 1919.

werden de Vinkenlaan, Nachtegaallaan, Merellaan en Boslaan gerealiseerd. Ook het niet meer bestaande Jodenkerkhof werd in bedoeld besluit benoemd. Dat werd beschreven als 'de buurtschap nabij de spoorlijn De Bilt-Zeist'. In het naamgeving-besluit werd de Paltzerweg als volgt omschreven: 'de zijweg van de Soestdijksche weg langs het Jodenkerkhof'. Een deel van die weg kennen we tegenwoordig als Prins Bernhardlaan. Die weg heeft echter ook Julianalaan geheten. Een kaart uit 1915, waarop villa Oase is te zien die gelegen heeft daar waar nu nog Roobol te vinden is, heeft als

Villa Oase uit 1915.

opschrift 'De Bilt – Julianalaan'. Dat is de weg die links van het huis te zien is. In 1924 werd bedoelde weg Nassaulaan genoemd en in 1936, op de huwelijksdatum van prinses Juliana en prins Bernhard, ging de weg Prins Bernhardlaan heten. In de oorlog moest die naam in opdracht van de Duitsers worden gewijzigd. Van 1942 tot 1945 heette de weg Prins Mauritslaan. Toen het op grondgebied van de gemeente Zeist gelegen villadorp Bosch en Duin zich ontwikkelde, besloot de gemeente De Bilt een nieuwe weg te maken naar die woonkern.

Het laatste stuk van de huidige Julianalaan, beginnend ter hoogte van de Paltzerweg, werd toen aangelegd. In 1909 besloot de raad aan die weg én aan het daarop aansluitende stuk richting station de naam Julianalaan te geven. De Paltzerweg kromp in tot zijn tegenwoordige lengte en een stuk van de toenmalige Julianalaan kennen we nu dus als Prins Bernhardlaan. Het gedeelte van de huidige Julianalaan, gelegen tussen het Emmaplein en de Vinkenlaan, werd aanvankelijk Vinkenlaan genoemd. Een kaart uit 1923,

waarop men kijkt vanaf het Emmaplein, heeft als onderschrift 'Bilthoven – Vinkenlaan'. In 1924 werd besloten dat gedeelte Julianalaan te noemen. Ook het verlengde, waaraan o.a. de Bruna en Dapper te vinden zijn, kreeg die naam. Dat stuk, tot aan de huidige Prins Bernhardlaan, heette voordien Lijsterlaan. Ook de Julianalaan mocht in de oorlog niet haar naam behouden. Van 1942 tot 1945 heette de weg in opdracht van de Duitsers Frederik Hendriklaan. Men had kennelijk geen bezwaar tegen historische Oranjenamen.

Villa De Nachtegaal uit 1908.

Langs de meeste lanen van het Park Vogelzang werden aanvankelijk grote villa's gebouwd omringd door grote tuinen. Een kaart uit 1908 laat villa Nachtegaal zien, die als adres kreeg Merellaan 1. Deze villa werd in 1975 afgebroken. Ter plekke is nu Plein Vogelzang te vinden. Ook langs de Nachtegaallaan werden villa's gebouwd. Een kaart uit 1910 laat ons Nachtegaallaan 20 zien. De kaart heeft als opschrift 'Villapark Vogelenzang'. Langs de Vinkenlaan, een deel van de Julianalaan en het Emmaplein, dat sinds 1 juli 1933 officieel die naam draagt, werden winkels gebouwd, waarboven woningen gerealiseerd werden. Ook werden er in de nieuwe woonkern kerken gebouwd

(Zuiderkapel en Julianakerk), alsmede een postkantoor en een school (Julianaschool) en horecagelegenheden. Hotel-Café Dennenhoeve, dat ontstaan was uit het stationskoffiehuis dat in 1864 werd geopend, heeft later de naam Hotel Brands gedragen. Tegenwoordig staat het bekend onder de naam Het Wijn en Spijslokaal. De Bonte Koe, gelegen op de hoek van de Spoorlaan, werd rond 1924 als melksalon geopend. Daar is nu al jaren een Chinees restaurant gevestigd. Langs de Spoorlaan werden niet alleen woningen gebouwd. Ook daar was een melksalon te vinden op de hoek van de Prins Hendriklaan. Er vestigden zich ook wat kleine bedrijfjes.

Hotel Dennenhoeve uit 1913.

Christelijk pension-rustoord Vredenburg uit 1916.

Diverse grote villa's in Park Vogelzang werden als pension of rusthuis ingericht. Zo blijkt uit een kaart uit 1916 dat op Prins Hendriklaan 103-105 het 'Christelijk pension-rustoord Vredenburg' te vinden was. Het was gezond toeven in de Bilthovense contreien en de bereikbaarheid was goed. Ook dagjesmensen

wisten Bilthoven op zonnige dagen te vinden. De trein bood daartoe de gelegenheid. De toestroom van recreanten nam toe toen in 1933 het natuurbad De Bilsche Duinen geopend werd. Helaas werd dat bad in 1980 gesloten.

In 1920 werd een besluit genomen waarbij de Overboslaan en de Parklaan werden benoemd. Dat bouwplan werd als Park Overbosch aangemerkt. Langs deze nieuwe lanen kwamen kleinere villa's waarvan er diverse door W.S. van der Sterre werden gebouwd. Ook de Oranje Nassauschool, waarin aanvankelijk de Van

Everdingenschool gevestigd was, werd daar gerealiseerd. De Parklaan werd in 1932 verlengd. Ook werden toen de zijstraten Hoflaan en Noord-Houtringelaan benoemd, die op de Soestdijkseweg Zuid uitkomen.

Op 7 november 1921 werden de Hertenlaan, Hazenlaan, Konijnenlaan, Snippenlaan, Patrijzenlaan en Fazantenlaan benoemd, de eerste wegen van Tuindorp waarlangs ook sociale woningbouw gerealiseerd werd. De eerste woningen, die in opdracht van de Algemene

Biltse Woningbouwvereniging werden gebouwd, werden in december 1919 al opgeleverd. Die huizen waren nog verstoken van water en licht. Die toelevering kwam pas in februari 1920 tot stand! Omdat er nog niet tot een straatnaam was besloten, werden die huizen aanvankelijk genummerd als Tuindorp 1, 2, 3 enz. Bij raadsbesluit van 17 november 1924 werd in verband met de aanleg van Tuindorp besloten de Brandenburgerweg te hernoemen in Eerste Brandenburgerweg, Oude Brandenburgerweg en Tweede Brandenburgerweg. Twee van deze namen werden bij besluit van 6 april 1978 officieel gewijzigd in 1^e en 2^e Brandenburgerweg. Ten westen van de Oude Brandenburgerweg waren er in 1938 vijf nieuwe wegen in aanleg die bij besluit van 10 oktober 1938 Duivenlaan, Pluvierenlaan, Talinglaan, Korhoenlaan en Zwanenlaan werden benoemd. Ook die wegen maken deel uit van Tuindorp. Langs de Oude Brandenburgerweg waren vroeger veel winkeltjes te vinden. Zo waren er ooit melk- en groenteboeren, slaggers, kruideniers en sigarenwinkeltjes. Ook kappers, een fietsenmaker, schoenenwinkel en schoenmakerij waren er gevestigd, evenals een lingeriewinkel en een garen- en bandwinkeltje. Een

kaart uit 1924 laat een stukje van de Oude Brandenburgerweg zien. Het opschrift luidt: 'Bilthoven Tuindorp Brandenburgerweg'. De Milty Bar werd een belangrijk middelpunt in de wijk. En in de zomermaanden werd er druk gebruik gemaakt van zwembad Brandenburg, dat op 1 augustus 1925 geopend werd. De Buurtvereniging Tuindorp (WVT) werd op 21 september 1923 opgericht. WVT is nog steeds actief. In het mooie gebouw aan de Talinglaan vinden veel activiteiten plaats. Niet alleen voor de bewoners van de wijk Tuindorp, maar voor iedereen staan bij WVT de deuren gastvrij open. Tegenwoordig vindt men in Tuindorp nog maar enkele winkels. Wel heeft de wijk

Oude Brandenburgerweg uit 1924.

grotendeels haar oorspronkelijke aanzien behouden. In 1972 zijn de woningen van de woningbouwverenigingen gerenoveerd en werden er enkele woningen gesloopt. Ter plekke werd nieuwbouw gerealiseerd.

De ontwikkeling van het Jachtplan begon in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Op 15 december 1952 werden het Meuteplein, de Meutelaan, Nimrodlaan, St. Hubertuslaan, Jachthoornlaan, Drijverslaan, Schutterslaan, Drift en de Wildlaan benoemd, waarlangs gaandeweg bebouwing werd gerealiseerd. Op onze website (www.historischekringdebilt.nl) kunt u een ansichtkaart van de Meutelaan bekijken en ook veel andere dorpsgezichten, horecagelegenheden, scholen, kerken, landhuizen, boerderijen etc. Het Jachtplan werd in 1967 uitgebreid met de Jachthoornlaan, de Valkenierlaan en de Weidmanlaan. Kort daarna werd het Kooikersplein aangelegd en werd de Jachthoornlaan verlengd.

Ten oosten van de 1^e Brandenburgerweg werd rond 1900 de begraafplaats aangelegd. Op 5 oktober 1963 werd de vlak bij de begraafplaats gelegen Opstandingskerk in gebruik genomen. Op 21 december 1955 werd besloten tot naamgeving van onder andere de Antonie

van Leeuwenhoeklaan, waarlangs het RIVM gerealiseerd werd, Bildzigt en Meyenhagen. De Beatrixlaan kreeg op 26 maart 1956 haar naam. Aan de Beatrixlaan ligt de Prinses Wilhelminaschool, die later De Bieshaar werd genoemd. Dat gebouw is nu in gebruik bij De Werkschuit. De Postlaan, een zijweg van de Antonie van Leeuwenhoeklaan, werd in juli 1992 benoemd. Tussen de Postlaan, de Soestdijkseweg Zuid en de Groenekaneweg ligt het Schapenweitje waarop waarschijnlijk in de toekomst woningbouw gerealiseerd zal worden.

Ten westen van de 1^e Brandenburgerweg werd de wijk Brandenburg-West gerealiseerd. Al eerder was daar de Steenen Camer aangelegd. Tot naamgeving van die straat werd op 20 april 1936 besloten. De namen van de in de wijk Brandenburg-West gelegen wegen werden bij besluiten van 29 april 1957, 27 januari 1958 en 29 mei 1958 vastgesteld. Bij het besluit van 29 april 1957 kreeg onder andere de Planetenbaan haar naam. Die weg werd ongeveer gerealiseerd daar waar in het verleden de Bunterwech lag, die ook wel Buntsche wech werd genoemd. De naam Bunterwech komt voor op een kaart die uitgegeven werd in 1641. Daarop staat het tracé van een vaart die echter nooit gegraven werd. Die vaart zou worden gerealiseerd tussen

Utrecht en de Eem. Ook in diverse oude koopakten wordt de oude naam genoemd. Op 28 april 1964 kregen de Kometenlaan, Tempellaan, Halleylaan, Bielalaan, Donatilaan, Enckelaan en Olberslaan hun naam, alle gelegen ten westen van de Planetenbaan. Langs de Kometenlaan en de Planetenbaan verrezen hoge flats, maar in het overgrote deel van de wijk werden eengezinswoningen gerealiseerd, waarvan er veel in opdracht van de woningbouwverenigingen gebouwd werden. Er werden in Brandenburg-West scholen en kerken gebouwd en er werden sportvelden en een hertenpark aangelegd. Het Boogschutterplein en het Steenbokplein kregen op 4 januari 1966 hun naam en het Sterrenplein werd op 25 februari 1971 benoemd. In de jaren negentig van de vorige eeuw vond er in het noordelijke gedeelte van de wijk een grootscheepse renovatie plaats. Diverse straten werden in 1995 herbenaemd. Zo vervielen de namen Ptolemaeusplein, Copernicusplein, Galileïplein en Dierenriem. Nieuwe namen werden Tweelingen, waar nieuwbouw gerealiseerd werd, Weegschaal, deels het pad dat de Melkweg met de Orionlaan verbindt, Schorpioen, Waterman en Noorderkroon, de voormalige Dierenriem. Het hele gebied rondom de Melkweg zal in de nabije toekomst weer grote veranderingen

ondergaan. De scholen zullen worden afgebroken, evenals de kerk. Er zal volgens het Alternatief ontwikkelingsplan Melkweg een Cultureel Educatief Centrum worden gebouwd, waarin niet alleen de scholen onderdak zullen vinden, maar ook de bibliotheek, de muziekschool, de Werkschuit en het centrum voor Jeugd en Gezin. Bovendien zullen er ongeveer 170 nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd. Over de daadwerkelijke realisatie zal in 2010 worden beslist.

Eind 2009/begin 2010 zijn er nieuwe woningen opgeleverd in het zogenaamde Park Brandenburg dat achter het zwembad op de voormalige sportvelden ontworpen werd. Behalve eengezinswoningen is er in opdracht van Reinaerde een zorgappartementencomplex gerealiseerd dat de naam De Reiger draagt. Ook zullen in Park Brandenburg bedrijven gevestigd worden. De nieuwe wegen krijgen de namen Reigerlaan, Ooievaarlaan en Kuifeendlaan. Dit nieuwbouwwijkje sluit aan bij de Anne Franklaan, die op 28 augustus 1986 werd benoemd. Deze laan ligt achter Inventum. Op 7 februari 1908 werd vergunning verleend voor de bouw van twee fabrieksgebouwen. De omschreven locatie luidde: Leyenseweg en Brandenburgerweg. Op 23 maart 1908 was de

bouw al voltooid. Inventum zal binnen niet al te lange tijd worden gesloopt. Voor het terrein is al een bouwplan ontwikkeld.

Langs de Leyenseweg was ook de Leyensewagschool te vinden die bij haar oprichting in 1919 Middellaanschool werd genoemd. Deze school werd in 1991 door brand verwoest. Ter plekke zijn woningen gebouwd die als adres hebben Wissellaan. Tot naamgeving van deze straatnaam werd besloten op 3 december 1996. Op de website van de kring is een afbeelding van de school te zien.

Met de realisatie van de wijk Bilthoven-Centrum II werd in 1969 begonnen. Op 14 mei van dat jaar werd aan meer dan 30 daar geprojecteerde wegen een straatnaam toegekend. De wegen kregen, de Boslaan uitgezonderd, allemaal vogelnamen. Er werden diverse flatgebouwen gerealiseerd. Het merendeel van de nieuwbouw bestond echter uit eengezinswoningen. De Kramsvogellaan werd op 24 april 1975 benoemd en De Kwinkelier op 27 oktober 1981. Bij laatstgenoemd besluit werd de voorheen gebruikte naam Plein Vogelzang vervangen door De Kwinkelier. Met de bouw van De Kwinkelier kreeg Bilthoven een mooi winkelcentrum dat binnen enkele jaren een heel ander aanzien zal krijgen als de

realisatie van de grootscheepse verbouwing van het hart van Bilthoven een feit zal zijn geworden. De straatnaam Plein Vogelzang is niet verloren gegaan. Bij besluit van 27 september 1984 werd die gegeven aan de nieuwbouw die tussen de Nachtegaallaan, Merellaan en Boslaan werd gerealiseerd.

Ten zuiden van de spoorlijn zijn er in De Bilt en Bilthoven na de bouw van de wijken de Akker, Weltevreden en Brandenburg-West geen grote uitbreidingsplannen meer geweest. Sommige kleinschalige terreinen werden bebouwd, zoals het hierboven beschreven Park Brandenburg en het achter het gemeentehuis Jagtlust gelegen Burgemeester Fabiuspark dat rond 1990 werd gerealiseerd.

Bilthoven is, zoals uit dit artikel blijkt, in de twintigste eeuw enorm gegroeid. Niet alleen ten zuiden van de spoorlijn, maar ook ten noorden daarvan. Daar ontstond in de jaren zestig, zeventig en tachtig van de vorige eeuw de grote wijk de Leyen die zich uitstrekt van de spoorlijn tot aan de Jan Steenlaan. Over die wijk zijn in *De Biltse Grift* diverse artikelen gepubliceerd. Na 1910 zijn ten oosten en westen van de Soestdijkseweg Noord de diverse villaparken ontstaan, die nog grotendeels hun

oorspronkelijke aanzien hebben bewaard. Dat deel van Bilthoven is nog het meest de naam villadorp waardig. In Bilthoven Noord zijn ook scholen, kerken en enkele winkels te vinden. De meeste winkels zijn echter te vinden langs de Julianalaan, de Vinkenlaan en De Kwinkelier. Dat gebied zal echter binnen niet al te lange tijd een heel ander aanzien krijgen. Er zullen tunnels worden aangelegd onder de spoorlijn, iets wat de veiligheid ongetwijfeld zal vergroten. Het contract dienaangaande is in 2009 ondertekend. Het hart van Bilthoven zal volgens een stedenbouwkundig plan verbouwd worden. Langs het Emmaplein zullen diverse panden worden gesloopt en ook een van de eerst gebouwde panden die aan de Julianalaan op nummer 8 te vinden is. In dat pand is tijdelijk een infocentrum gevestigd dat op woensdag 27 januari 2010 geopend werd. Diverse instanties, waaronder de Klankbordgroep, hebben zich over het Masterplan centrum Bilthoven gebogen en het kritisch bekeken. Verwacht wordt dat medio 2011 het definitieve bestemmingsplan van kracht wordt. Hopelijk worden de bouwplannen met gevoel voor historie én duurzaamheid uitgewerkt. Natuurlijk kan men niet altijd alles behouden en is nieuwbouw noodzakelijk. Maar er zullen ongetwijfeld mensen zijn die moeite hebben met de sloop

van diverse historische panden rondom het station. Die mensen kunnen op nostalgische momenten de vele boeken en boekjes bekijken die gepubliceerd zijn en ook op de al eerder genoemde website van de historische kring is veel te zien, www.historischekringdebilt.nl.

Gebruikte bronnen:

Diverse adresboeken.

Bilthoven van 'wildernisse' tot villadorp. Uitg. t.g.v. de tentoonstelling van de historische Kring d'oude School 1998.

Biltse Grift, oktober 1994

S.Broekhoven en S.Barends, De Bilt, Geschiedenis en Architectuur. Zeist, 1995.

De Bilt in 1832; Grondgebruik en eigendom. Tekst. Kadastrale atlas provincie utrecht 5. De Bilt, 1999.

Documentatie van de historische Kring d'oude School betreffende wegen, samengesteld door Lies haan-Beerends, waarin verwerkt notities gemaakt door J.W.h.Meijer.

L. Haan-Beerends en J.van der Heijden, Inventarisatie van Bouwaanvragen bij de gemeente De Bilt, 1895-1913. De Bilt, 1995.

De historische wijk Tuindorp. Een korte geschiedenis. Uitg. t.g.v. open Monumentendag 1998.

Hoe Bilthoven groeide; een oude uitgave in een nieuw jasje t.g.v. het 70-jarig bestaan van Bilthoven. Uitg. historische stichting Oostbroek en De Bilt 1987.

T.Langerveld, Zes en een halve eeuw onderwijs in De Bilt. De Bilt, z.jr.

Wonen & Welzijn, juli en december 2009, Woonstichting SSW.